

OULUN KOULURAKENNUSTEN TYYLIIHISTORIAA

UNIVERSITY of OULU
OULUN YLIOPISTO

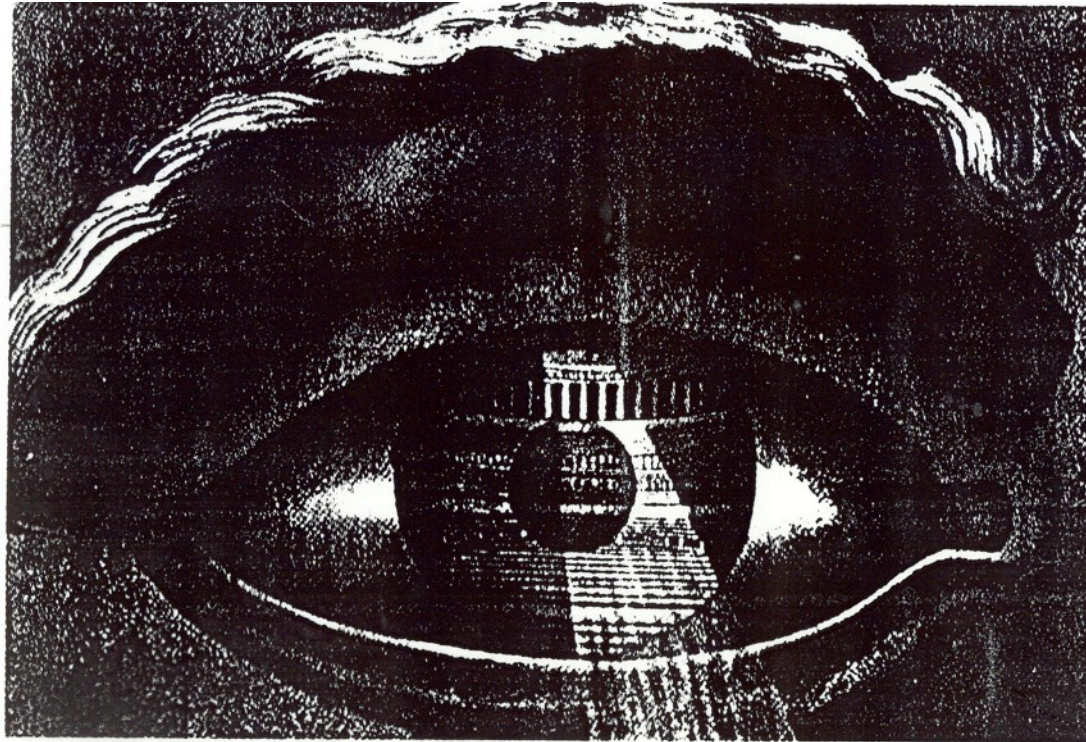
ANNA-MAIJA YLIMAUULA

26.9.2012

KUN KATSON PEILIIN NÄEN, ETTÄ MINULLA ON KAKSI SILMÄÄ. KOLMATTI SILMÄÄNI EN VOI NÄHDÄ, KOSKA SE ON NÄKYMÄTÖN. KUITENKIN SE ON TODELLINEN JA JOKAISILLA TÄSSÄ KAUPUNGISSA ON SAMANLAINEN SILMÄ. NÄKÖMME ON TRIOKULAARINEN, EI BINOKULAARINEN, SILLÄ KOLMAS SILMÄMME ON KIELI.

Leena Krohn

52 Charles Nicolas Ledoux, »Das erschaffende Auge«. Innenansicht des Theaters von Besançon. In: »Architecture sous le rapport de l'art«, 1804, nach: Alfred Neumeyer, »Der Blick aus dem Bilde«, 1964

Oppitunti

*Voin näyttää kaikki temppun
en silmitöntä antaa.*

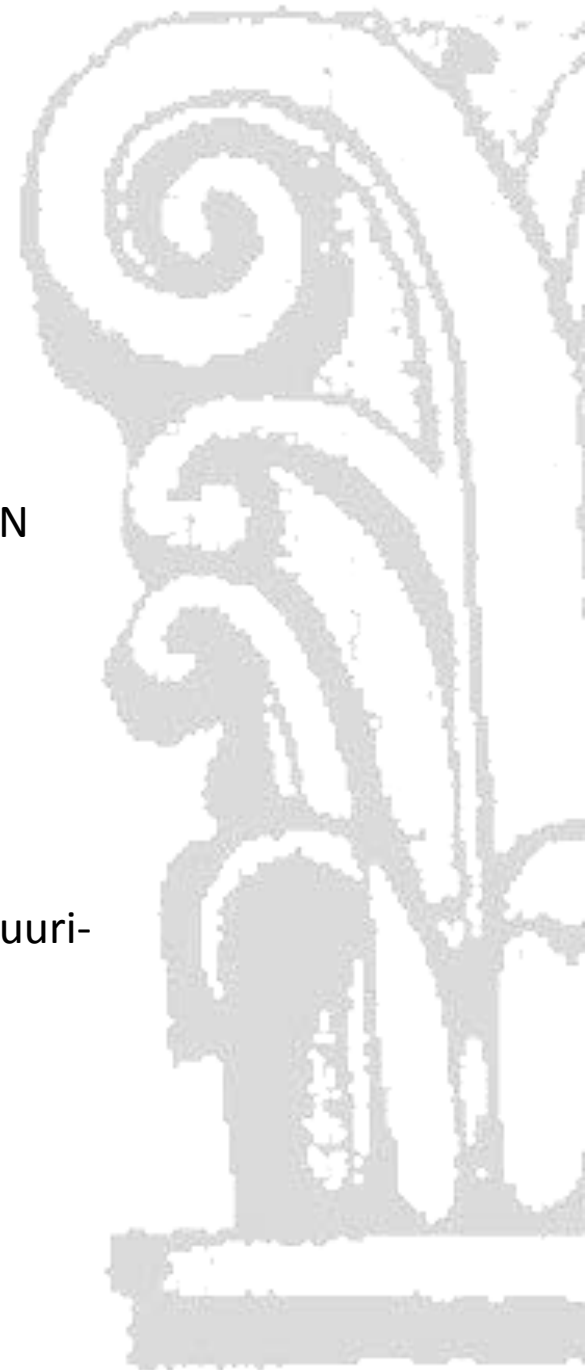
*Kas tyhjä vasta todistaa
sen että siipi kantaa.*

26.9.2012

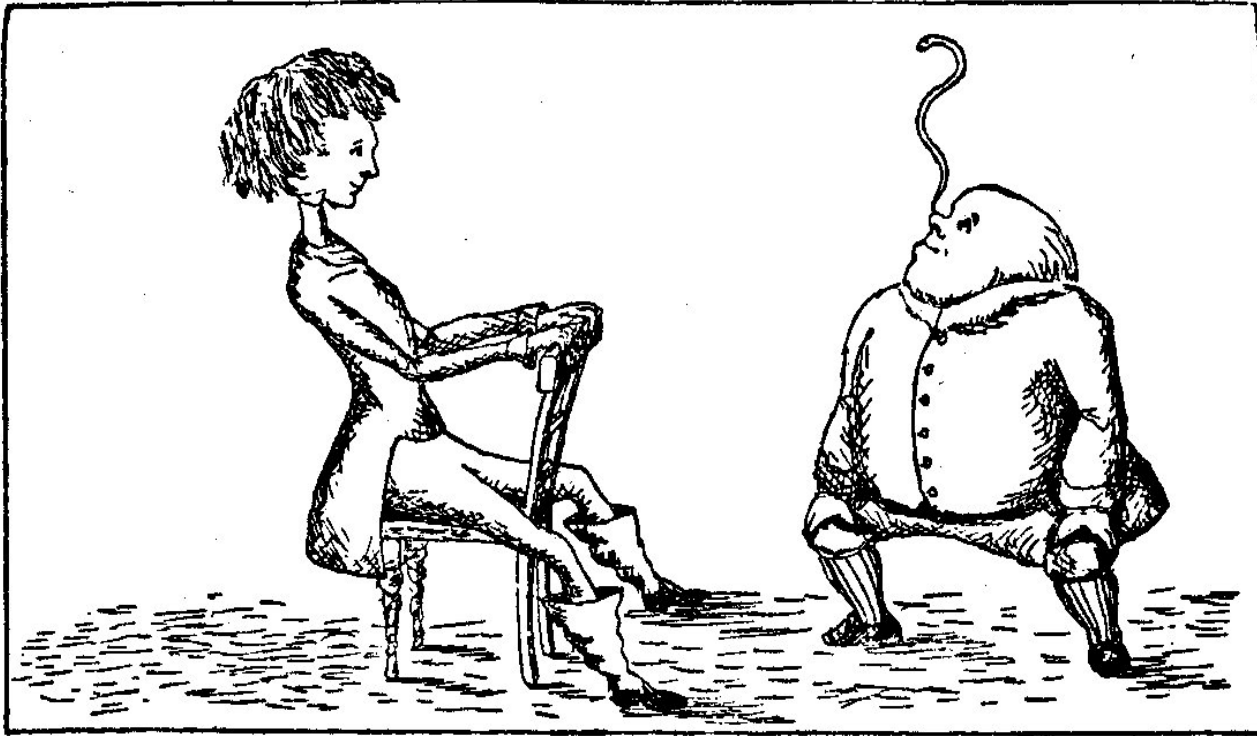

- PEDAGOGIOT, OULUSSA 1600-LUVULLA 3 KPL
- TRIVIAALIKOULU, OULUSSA V. 1682
- KATEDRAALIKOULU (VAIN TURUSSA JA VIIPURISSA)
- LUKIOT 1700-luvulla
- TRIVIAALIKOULU JA LUKIO V. 1828 OULUSSA
- ALA-ALKEISKOULUT JA YLÄALKEISKOULUT V. 1841 JÄLKEEN
- MAALAISKANSAKOULUT V. 1866
- NORMAALIKOULUT V. 1866 JÄLKEEN
- KAUPUNKIKANSAKOULUT V. 1872 JÄLKEEN
- OPPIKOULUT V. 1872 JÄLKEEN
- LYSEOT V. 1872 JÄLKEEN (ERIKSEEN TYTÖILLE JA POJILLE)
- YHTEISKOULUT

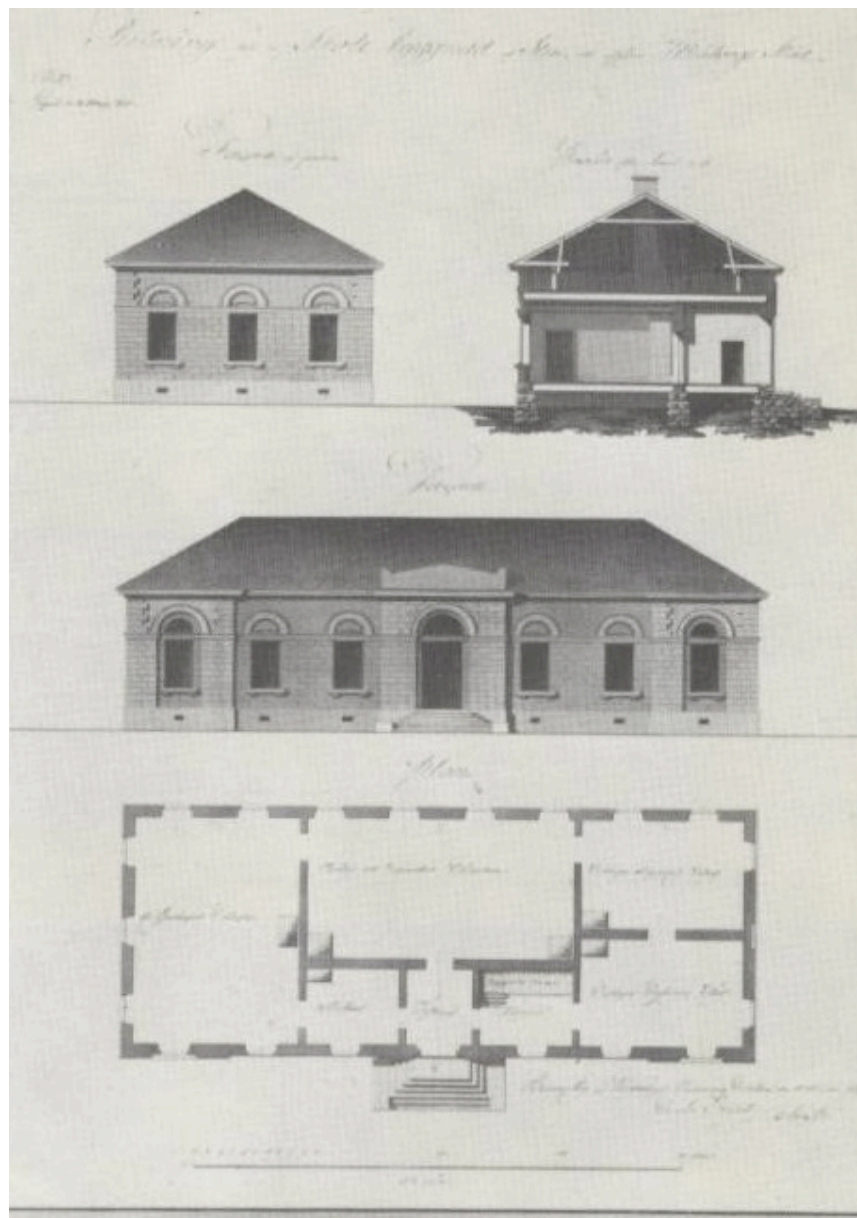
Lähde: Henrik Lilius: Suomalaisen koulutalon arkkitehtuuri-historiaa, 1981

Kaikki historia on legenda..?

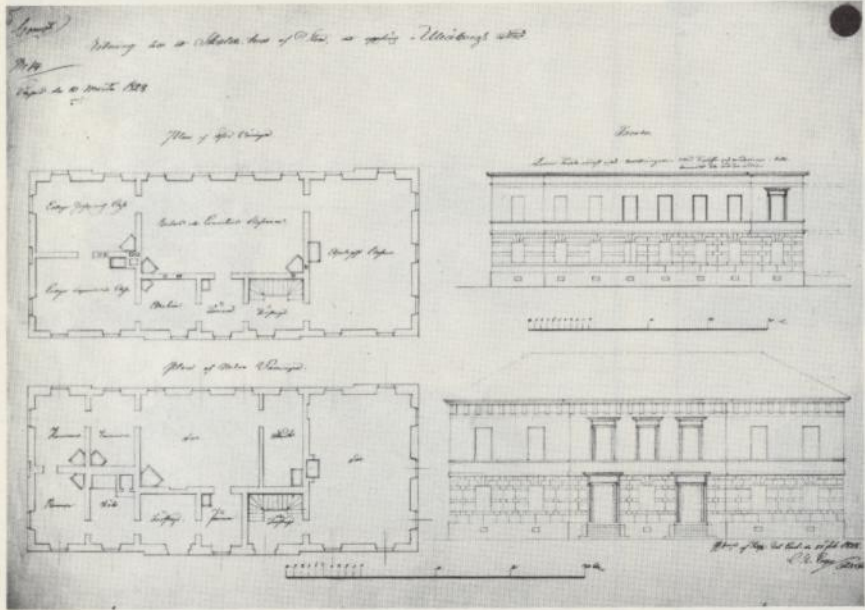

Lewis Carroll: Alice in Wonderland

Kuva 40. Oulun triviaalikoulu. Intendentinkonttorin suunnitelma virakennusta varten vuodelta 1825. Konseptipiirustus. Raki

26.9.2012

Oulun lyseon sisäpihan julkisivu

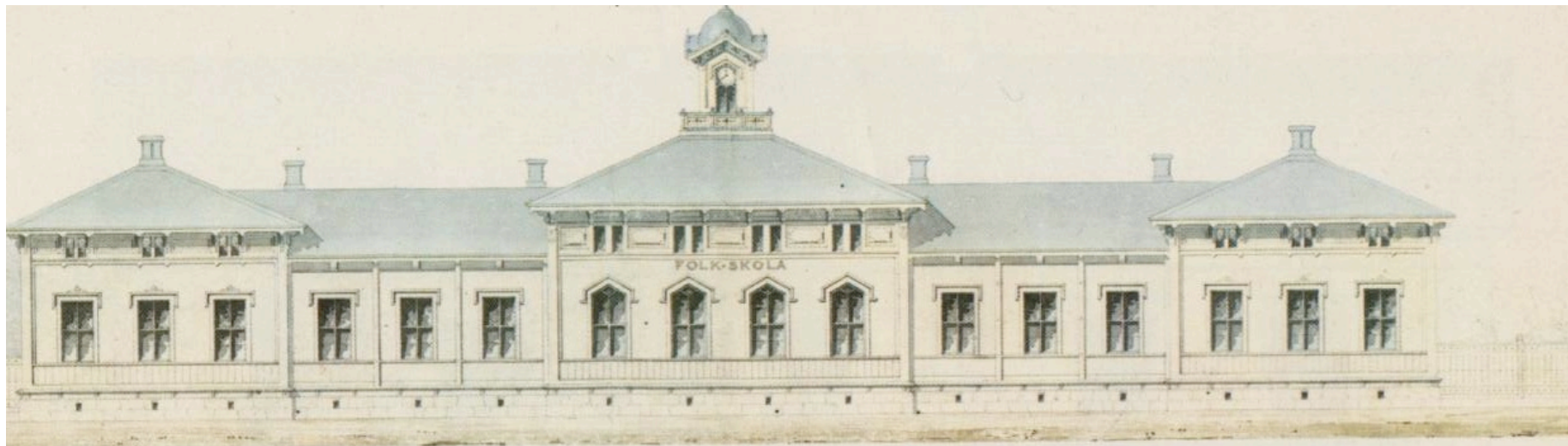

Heinätorin koulun ns. Fiskaalin pirtti v. 1874

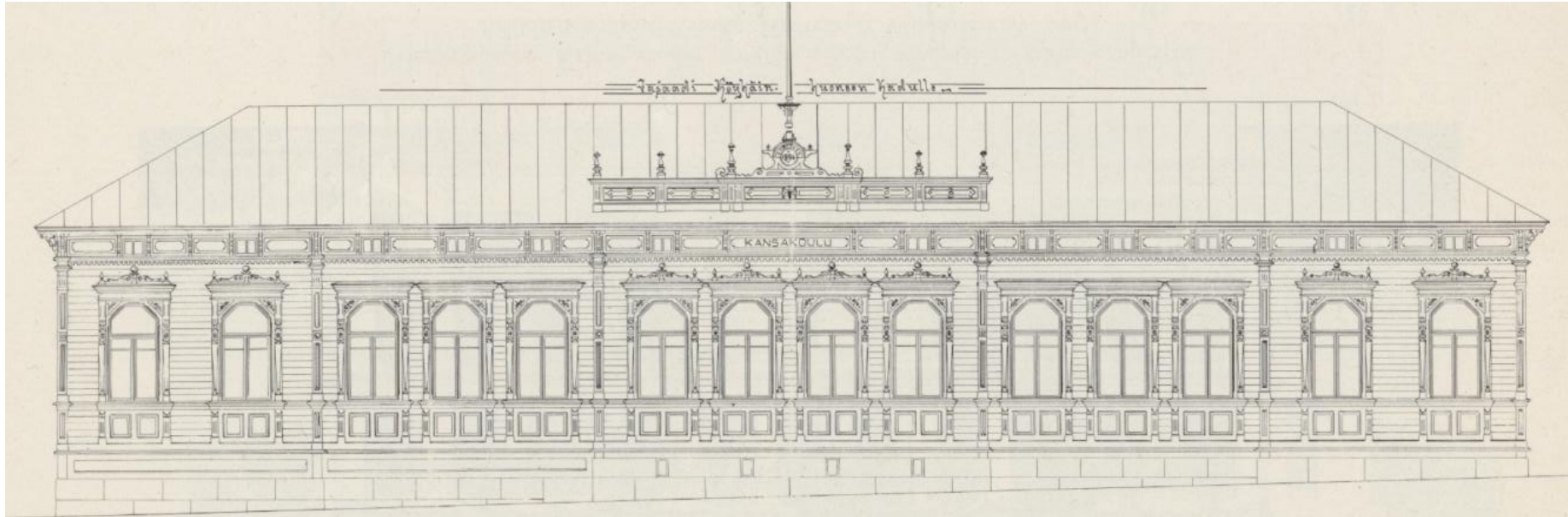

KIRKKOTORIN KOULU, 1860-LUKU

Heinätorin kansakoulun julkisivu (pohjoissuuntaan) alkuperäisten, v. 1873 valmistuneiden piirustusten mukaan.

HEINÄTORIN KOULU, PÄÄRAKENNUS V. 1875, ARKKIT. WOLMAR WESTLING

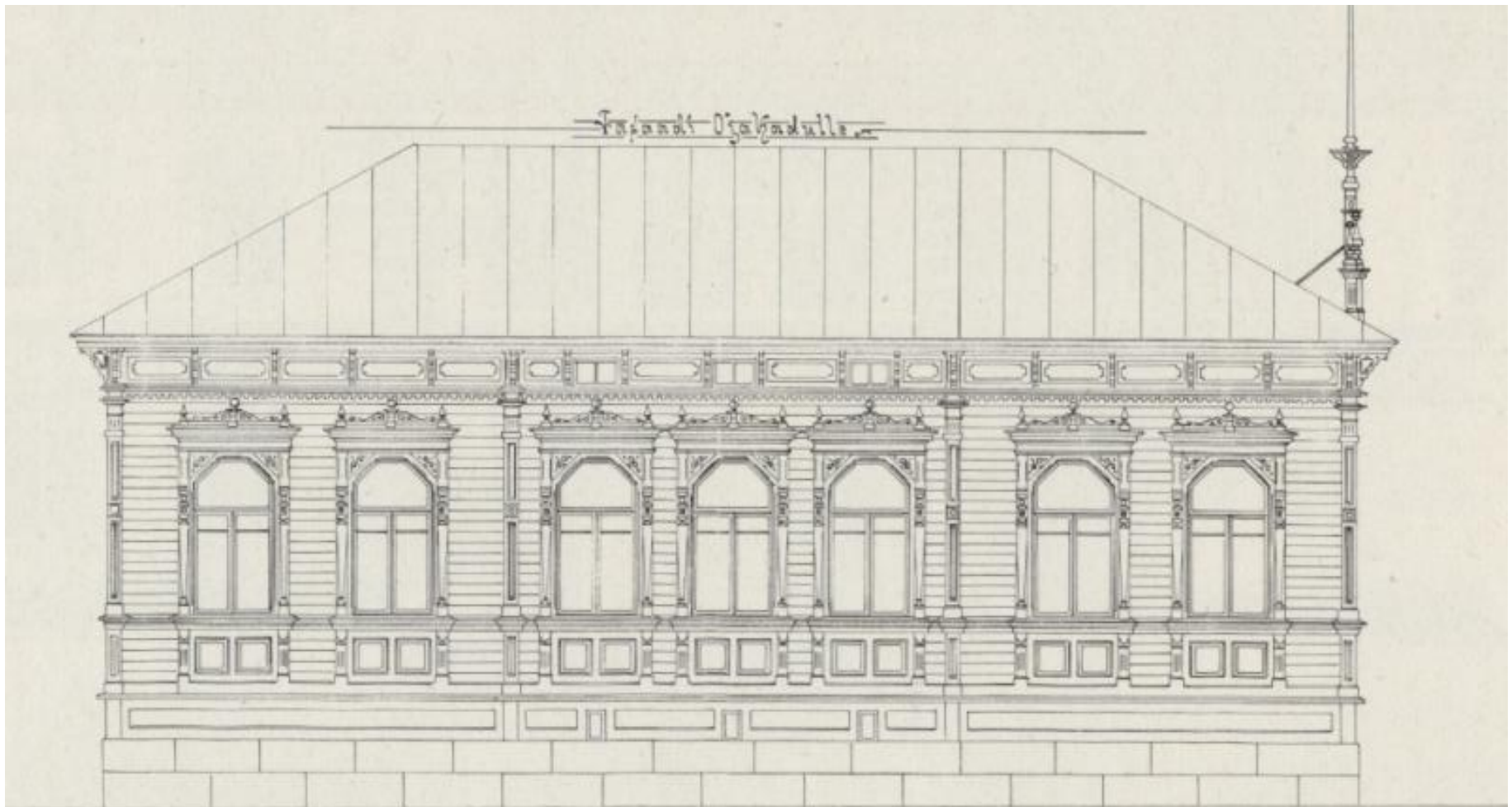

Vuonna 1896 Kajaanintullin tontille rakennusmestari Lillqvistin piirustusten mukaan rakennetun puisen koulutalon nykyisen Koulukadun puoleinen julkisivu.

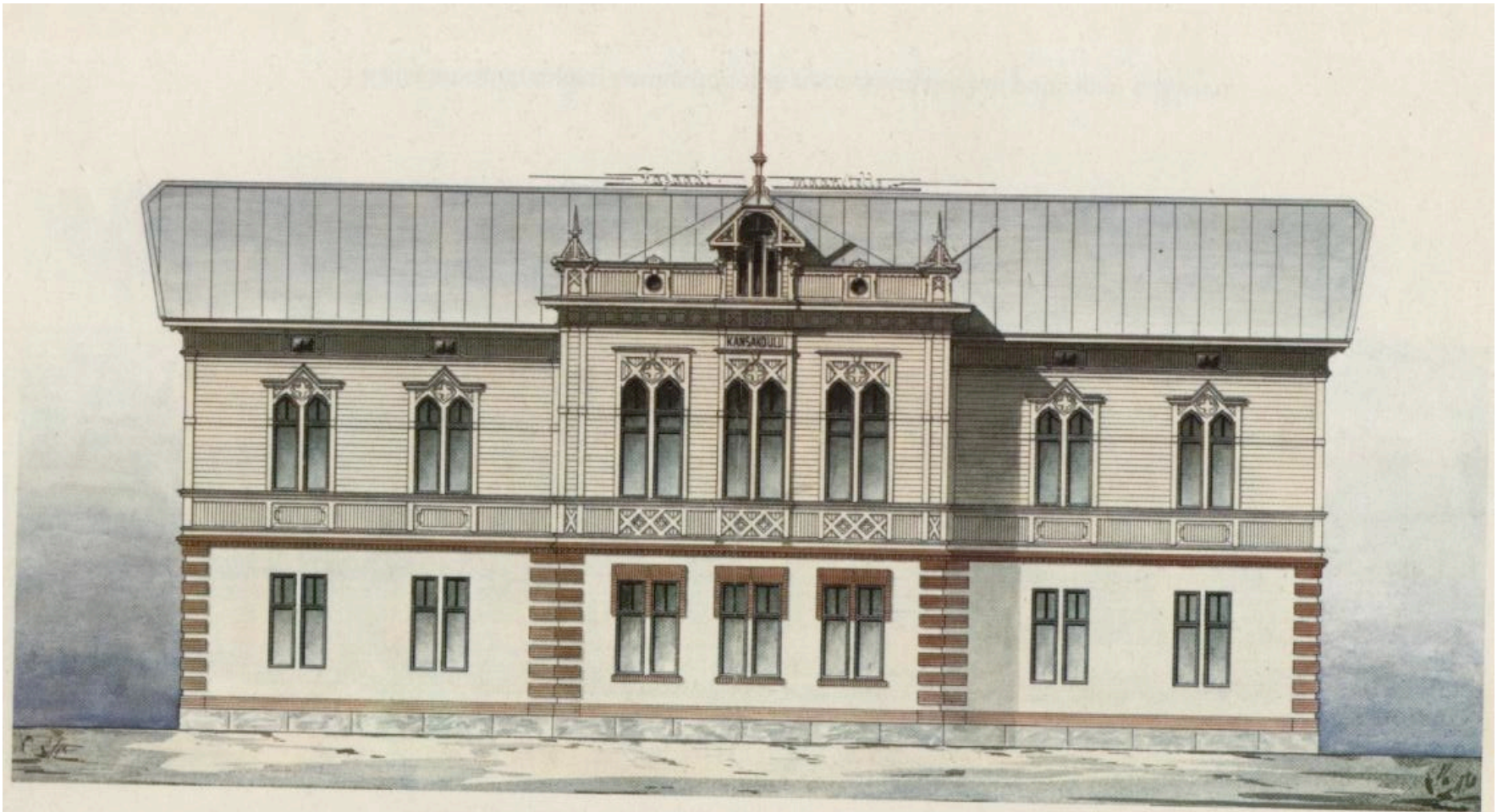
Huom. Koulukadun ja Kajaaninkadun kulmassa on
Ns. Vattihuusi, Kajaanintullin koulu, C.L.Engel, v. 1829

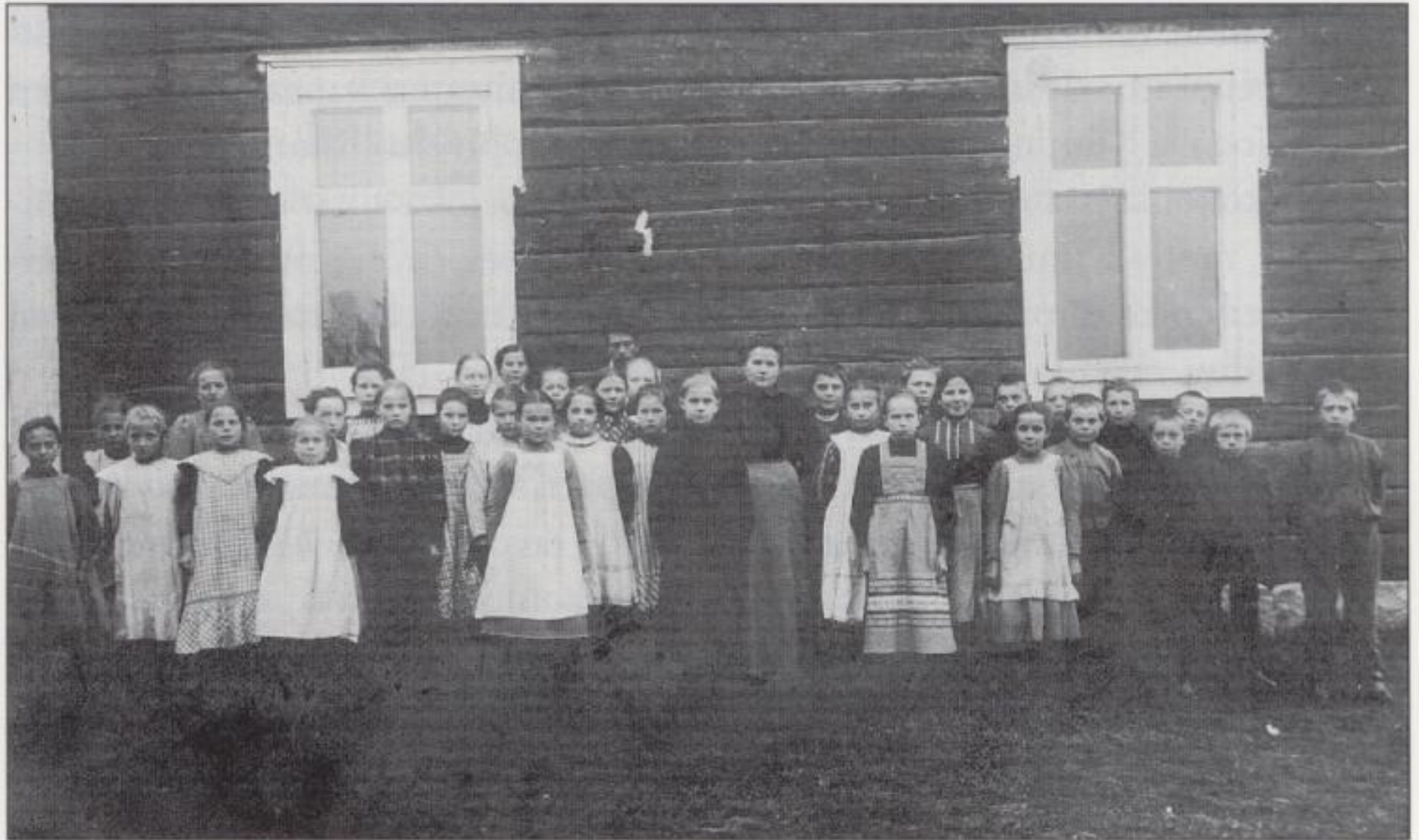
Toteuttamaton Kajaanintullin tontille aiotun koulutalon rakennuspiirustus.
Oulun kaupungin rakennuskonttori 1890-luvulla.

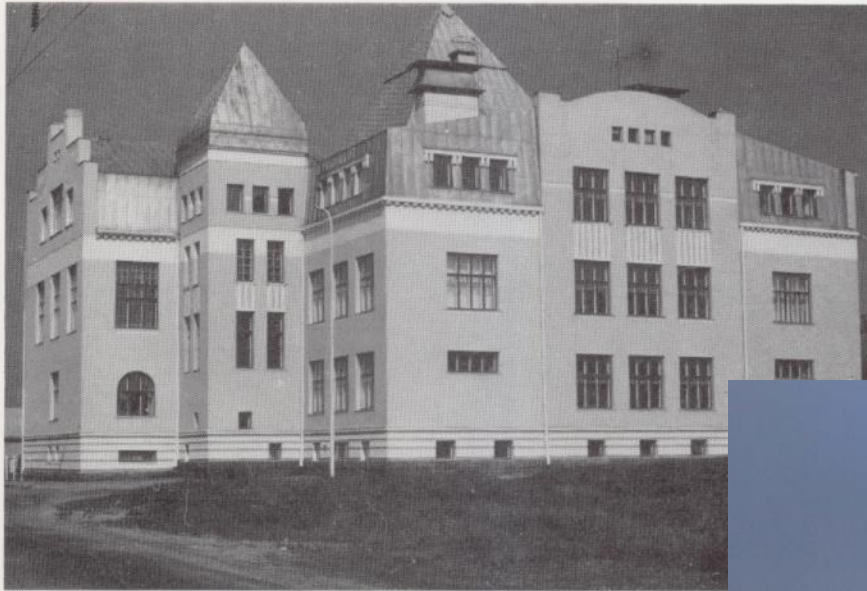
Kajaanintullin uuden koulutalon nykyisen Asemäkadun puoleinen julkisivu.

Tuiran koulun v. 1900 rakennusmestari Lillqvistin piirustusten mukaan valmistunut koulutalon julkisivu ennen laajennusta.

Ylikärpän koululta vuoden 1910 tienoolla. Kuvan omistaa Erkki Suorsa.

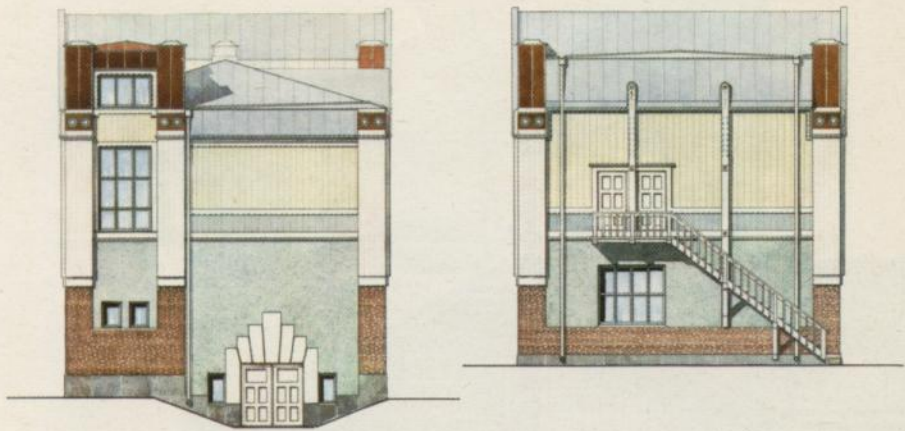
50. Kuva Raimo Ahonen 1972 (PPM).

KUUSILUODON YLÄASTE JA LUKIO
VALMISTUI V. 1908 JA SE EDUSTAA
TYYLILTÄÄN SUOMALAISTA JUGENDIA
KANSALLISROMANTTISIN PIIRTEIN

SANOMALEHTI KALEVA UUTISOI
21.8.1908:

”MELKEIN VALMIS ON NYT
SUOMALAISEN YHTEISKOULUN
UHKEA KOULUPALATSI KUUSI-
LUODOSSA. SYYSKUUN ENSI PÄIVÄNÄ
AVAA SE SUURET
VALOISAT SALINSA SILLE NUORI-
SOLLE, JOTA SIINÄ ELÄMÄN KOULUA
VARTEN TULLAAN VALMISTAMAAN..”

26.9.2012

Tuiran koulun vuonna 1911 lisärakennus. Arkkitehti Sucksdorff 1910.

Oppivelvollisuuslain alkuvuosina Oulun kaupungissa toimi viisi kansakoulua: Aleksanterintorin, Heinätorin, Kirkkotorin, Kajaanintullin ja Tuiran kansakoulut. Kaupungin taloudelliset vaikeudet hidastuttivat uusien kansakoulujen rakentamista. Vuodesta 1918 alkaen Suomessa oli säännöstelytalous, joka poistettiin vuonna 1921, kun vienti parani. Oulussa käytössä olleet kansakoulurakennukset olivat huonokuntoisia, ja ne oli Tuiran kansakoulua lukuun ottamatta rakennettu 1800-luvulla. Vuonna 1911 valmistunut Tuiran kansakoulun lisärakennus oli uudenaikaisin. Se oli ainoa koulukäyttöön soveltuva rakennus, jonka luokat olivat valoisia ja käytävät tilavia. Näillä suurimmaksi osaksi erittäin epäkäytännöllisillä tiloilla Oulun kansakoulun piti tulla toimeen aina 1930-luvulle saakka.

Vuonna 1897 Oulunsuun poikakansakoulun opettajaksi tuli Juhana Kokko ja vuonna 1900 tyttökansakoulun opettajaksi hänen kälynsä Anna Durchman, joka suomensi nimensä Turkanheimoksi. Sekä Kokko että Turkanheimo ansioituivat opettajina, mutta entisaikojen

Uneton

Hän nousee yöllä kun toiset loikoo
ja unen armoa hengittää.
Eestaas hän kulkee ja peiton oikoo
ja papereitansa järjestää.

Kun maailma muuten on kuuromykkä,
yö itse kasvot ja äänen saa.
Jos uneen vaipuu, jos pois sen lykkää,
se ehkä toiste ei laulakaan.

Se kutsuu kaivoksen uumenista:
Saat tähän säkkisi tyhjentää.
Lie pitkä päivällä syntilistä,
yön damastilla se pyyhkäistään.

Se laulaa tähtien laahuksilla:
Ei tunne sarastus hämärää,
ei tiedä oikea vasemmasta.
Yön leveys niitä yhdistää.

Hän valvoo reunalla rautavuoteen,
hän valvoo keskellä elämää,
kun kuivan basaltin, kovan laavan
yötuulen henkäys lävistää.

Oulun kaupungin kansakoululaitos otti huomattavan edistysaskeleen v. 1935, jolloin valmistui Keskuskansakoulu Saaristonkatu 22:een. Keskuskansakoulu tunnetaan nykyään keskustan terveysasemana. Keskuskansakoulun uskottiin helpottavan kansakoulujen tilanahtautta, mutta niin ei tapahtunut, sillä kaupungin asukasmäärän kasvu 1930-luvun loppupuolella lisäsi myös kansakoulun oppilasmäärää. Uudesta koulurakennuksesta huolimatta kouluissa turvauduttiin vuorolukuun. Oulusta kehittyi huomattava teollisuuskaupunki, ja teollisuus toi kaupunkiin uutta työvoimaa, varsinkin vuoden 1937 jälkeen. Lisäksi Oulun väkiluku kasvoi alueliitoksella, sillä Oulun kaupunkiin liitettiin Koskela, Pyykösjärvi ja Hintta. V. 2012 Uusi Oulu laajentaa koulujen määrää entisestään.

OULUN KOULUJEN TYYLIHISTORIALLINEN JAOTTELU:

1820-luvun uusklassillinen eli empiretyyli

1880-luvun kertaustyylien aika, uusgotiikka ja -romaniikka

1890-luvun nikkarityyli

1900-luvun alku jugend-tyyli, kansallisromantiikka

1920-luvun klassismi

1930-40-lukujen funktionalismi

1960-luvun modernismi

1980-luvun regionalismi

1990-luvun postmodernismi

2000-luvun..?

26.9.2012

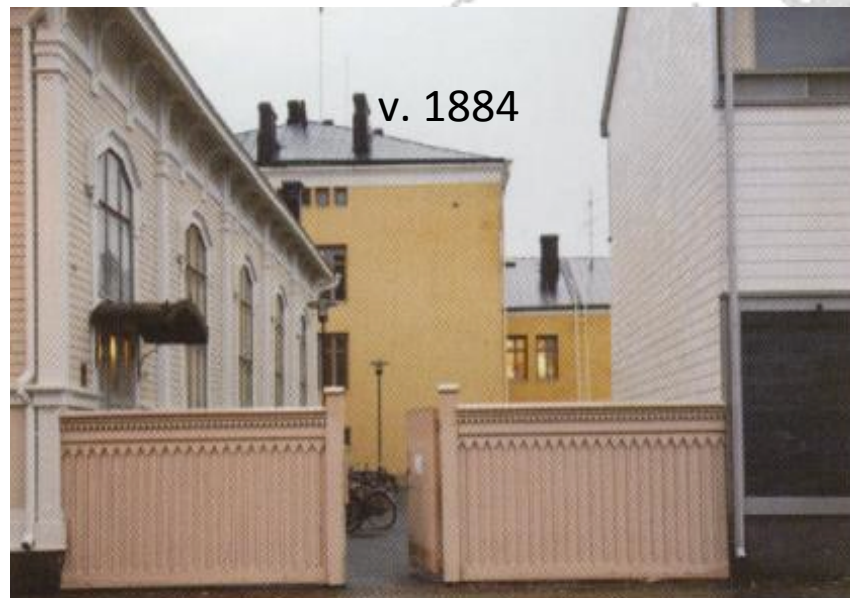

KANSAINVÄLINEN KOULU, ARKKIT. MÄRTA BLOMSTEDT JA MATTI LAMPÉN,
V. 1961

v. 1895

v. 1884

Maani

Tulin ulkomailta. Näin
omat maani oikein päin.

Näin ne niin kuin kämmenellä
sormenpäällä kymmenellä.

Kuulin nuotit nuoruuteni
kautta koko pituuteni.

Lumen, puun ja graniitin
kolmisointuun palasin.

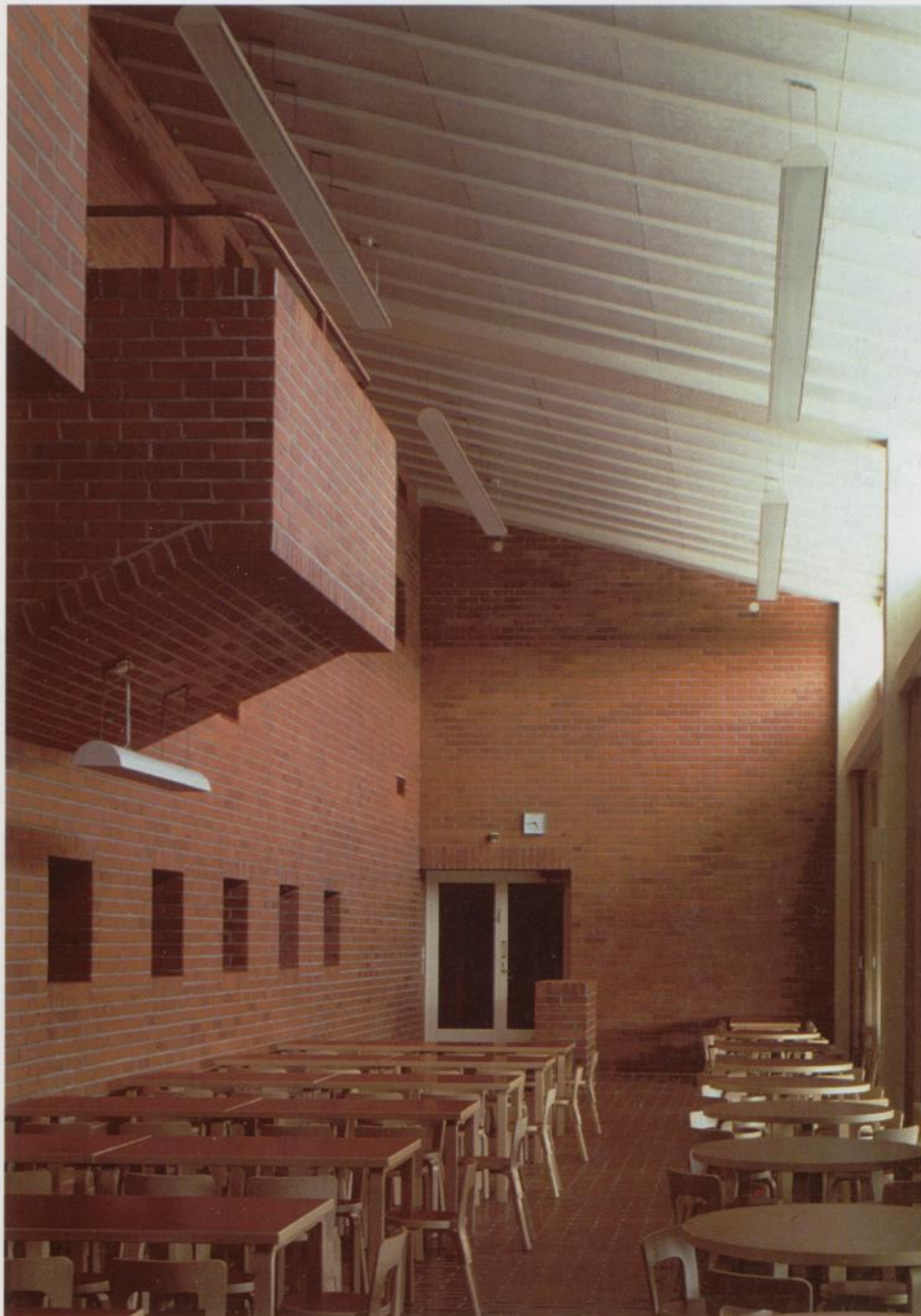
Runot Leena Krohn,
Kuvakudokset Riitta Nelimarkka

Oulun Normaalikoulun yläaste ja lukio, arkk. Heikki Taskinen v. 1982

26.9.2012

SAARELAN KORTTELIKOULU
ARKKIT. MAIJA NIEMELÄ JA
PENTTI MYLLYMÄKI, V. 2002

